

Oğuzhan USLU

**TÜRK HUKUKU VE AMERİKAN HUKUKUNA GÖRE
MANEVİ TAZMİNATIN BELİRLENMESİNDE
SİSTEMLER**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026**

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1263
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi

Yayın No | Publication Number: 2026/15

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezleri Dizisi No:102

Kitap Adı: Türk Hukuku ve Amerikan Hukukuna Göre Manevi Tazminatın Belirlenmesinde Sistemler

Book Title: Systems for Determining Non-Pecuniary Damages in Accordance with Turkish Law and American Law

ISBN: 978-625-8585-11-7

DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786258585117

Yazar(lar) | Author(s): Oğuzhan USLU | orcid.org/0000-0002-9930-9483

Kurum | Institution: İstanbul Gedik Üniversitesi

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 165

Yayın Tarihi | Publication Date: Şubat 2026 | February 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: Vildan YAVUZ / Özge DANE

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

Konu Kategorisi | Subject Categories: Borçlar Hukuku

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tosyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

ÖNSÖZ

Manevi tazminatın belirlenmesi, manevi zarar ve kişilik hakkı gibi oldukça soyut ve subjektif değerlendirmelere müsait kavramlarla yakından ilişkili olması sebebiyle ülkemizde ve dünyada benzer problemlere ve tartışmalara konu olmuştur. Çalışmada bu konunun ele alınmasındaki amaç, temelini, ülkemizde yargı uygulamasında manevi tazminat miktarlarının düşük olduğuna yönelik eleştirilerin sebeplerini sorgulama ve bu soruna çözüm arama ihtiyacından almaktadır. Bu sorunlara çözüm arama yolunda öncelikle söz konusu tartışmaların teorik temellerinin belirlenmesi, daha sonra da uygulamada karşılaşılan problemlere getirilen çözüm önerilerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca diğer hukuk sistemlerinde bu konunun nasıl ele alındığını bilmek konuya farklı bir bakış açısı getirebilir. Sonuç itibarıyla, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Medeni Hukuk Yüksek Lisans Programı kapsamında hazırlanmış ve Eylül 2022’de savunulmuş olan “Amerikan ve Türk Hukukuna Göre Manevi Tazminatın Belirlenmesinde Sistemler” başlıklı tez çalışması ortaya çıkmıştır.

Çalışmanın “Türk Hukuku ve Amerikan Hukukuna Göre Manevi Tazminatın Belirlenmesinde Sistemler” başlığıyla kitaplaştırılması aşamasında; tezin savunulmasından bu yana yararlanılan kaynaklar ve yargı kararları güncellenmiş, bölüm isimleri ve başlıklar tez planına uygun olarak revize edilip sadeleştirilmiş, “Amerikan Hukukunda Manevi Zarar Kavramı” başlığı altına “Manevi Zararın Ortaya Çıkış Şekillerinin Somut Olayda Bir Arada Bulunması Sorunu” adlı bir alt başlık eklenmiş, manevi tazminatın belirlenmesine yönelik yöntemlerinin değerlendirilmesi konusu Türk hukuku ve Amerikan hukuku bakımından ortak bir başlık altına alınmış, metinde yer alan ifadelerin üzerinden geçilerek terminolojide birlik sağlanmış ve çalışmada ele alınan bazı hususlar derinleştirilmiş olup çalışmanın esasında savunulan görüşlerde herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir.

Sayın Hocam Prof. Dr. Arzu GENÇ ARIDEMİR’e bu tez konusunu bana önerdiği ve tezin danışmanlığını üstlendiği, tez yazım süreci boyunca vaktini ayırarak tezimle ilgilendiği, her konuda bana yol gösterdiği ve tezin kitaplaştırılma sürecinde bana destek olduğu için teşekkür ederim. Yüksek lisans tez savunmasında yer aldıkları ve yorumlarıyla tezime sundukları katkılar için Sayın Hocalarım Prof. Dr. İpek SAĞLAM’a ve Doç. Dr. Cansu KAYA KIZILIRMAK’a teşekkür ederim.

Araştırma görevlisi olarak çalışmakta olduğum İstanbul Gedik Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde huzurlu ve verimli bir çalışma ortamı sağladıkları için Sayın Hoca-

IV

larım Prof. Dr. Berin ERGİN'e, Prof. Dr. Kerim ATAMER'e ve Prof. Dr. Korkut KANADOĞLU'na teşekkür ederim. Medeni Hukuk Ana Bilim Dalında asistanı olarak görev yaptığım Sayın Hocalarım Prof. Dr. Selma ÇETİNER'e, Doç. Dr. Hülya ATLAN GÜRER'e, Dr. Öğr. Üyesi Mazlum DOĞAN'a ve Dr. Öğr. Üyesi Burcu ERBAYRAKTAR'a desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Yüksek lisans tezimin İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezleri Dizisi kapsamında kitaplaştırılmasındaki destekleri için İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Sayın Dekanlığına teşekkür ederim.

Bu eserin yayına hazırlanması sürecinde gösterdikleri ilgi ve sundukları katkılar için Sayın Oğuzhan ORUÇ'a ve tüm Filiz Kitabevi çalışanlarına teşekkür ederim.

Son olarak, her zaman yanımda olan arkadaşlarıma ve sevgili aileme teşekkür ederim.

Oğuzhan USLU

Beşiktaş, 2026

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MANEVİ ZARARIN VE MANEVİ TAZMİNATIN HUKUKİ TEMELLERİ

I. Tazminatın Yeri ve Türleri.....	3
A. Türk Hukukunda Tazminatın Yeri ve Türleri	4
1. Borç, Sorumluluk ve Tazminat Kavramları	4
a. Borcun Kaynakları	4
(1). Hukuki İşlem	6
(2). Haksız Fiil.....	7
(3). Sebepsiz Zenginleşme	8
(4). Diğer Kaynaklar	9
b. Sorumluluk Kavramı ve Türleri	9
2. Zararın Türüne Göre Maddi Tazminat ve Manevi Tazminat Ayrımı.....	11
a. Maddi Tazminat	12
b. Manevi Tazminat	13
3. Diğer Yaptırım Türleri ve Medeni Ceza (Özel Hukuk Cezası).....	13
B. Amerikan Hukukunda Tazminatın Yeri ve Türleri	15
1. Borç ve Sorumluluk Kavramları	16
2. Haksız Fiil ve Tazminat Düzenlemesi	16
a. Haksız Fiil Düzenlemesinin Amacı ve Fonksiyonu	17

b. Haksız Fiil Türleri	17
c. Haksız Fiilin Yaptırımı Olarak Tazminat	18
d. Tazminat Haricindeki Yaptırım Türleri	19
3. Tazminatın Türleri	21
a. Telafî Tazminatı	22
b. İzleyen Zarar Tazminatı	22
c. Sembolik Tazminat	23
d. Varsayılan Tazminat	23
e. Bedensel Zarar, Destekten Yoksun Kalma ve Ölüm Öncesi Zarara Dayanan Tazminat	23
f. Mislî Tazminat	24
g. Cezalandırıcı Tazminat	24
II. Manevi Zarar Kavramı	25
A. Türk Hukukunda Manevi Zarar Kavramı	25
1. Manevi Zararın Hukuki Niteliğine İlişkin Teoriler	26
a. Subjektif Teori	26
b. Objektif Teori	28
c. Karma Teori	29
2. Manevi Zararın Niteliğine İlişkin Teorilerin Özel Sonuçları	30
a. Ayırt Etme Gücünden Yoksun Kişilerin Manevi Tazminat Talep Etme Hakkı	31
b. Tüzel Kişilerin Manevi Tazminat Talep Etme Hakkı	32
3. Değerlendirme	34
B. Amerikan Hukukunda Manevi Zarar Kavramı	36
1. Manevi Zararın Terminolojisi	37
2. Manevi Zararın Ortaya Çıkış Şekilleri	37
a. Acı ve Elem	38
b. Duygusal Sıkıntı	38
c. Yaşam Zevkinin Kaybı	40
3. Manevi Zararın Ortaya Çıkış Şekillerinin Somut Olayda Bir Arada Bulunması Sorunu	41
III. Manevi Tazminatın Amacı ve Fonksiyonu	42
A. Türk Hukukunda Manevi Tazminatın Amacı ve Fonksiyonu	42

1. Telafi (Giderim).....	42
2. Tatmin.....	43
3. Denkleştirme.....	43
4. Önleme (Caydırma)	44
5. Cezalandırma	45
6. Değerlendirme	46
B. Amerikan Hukukunda Manevi Tazminatın Amacı ve Fonksiyonu	46
1. Zarar Görenin Çektiği Acıları Dindirme	47
2. Potansiyel Davalılar Bakımından Caydırıcılık Sağlama	48
3. Maddi Tazminatı Tamamlama	49
4. Avukatlık Masraflarının Giderimi	49

İKİNCİ BÖLÜM

MANEVİ TAZMİNATIN UYGULAMA ALANLARI

I. Türk Hukukunda Manevi Tazminat Talep Edilebilen Hâller	51
A. Genel Olarak	52
B. Manevi Tazminatın Yasal Dayanakları.....	52
1. Kişilik Hakkına Saldırı Hâlinde Uğranılan Manevi Zararın Tazminine İlişkin Genel Düzenleme (TMK m. 25/III ve TBK m. 58)	53
2. Ölüm ve Bedensel Zarar Hâlinde Uğranılan Manevi Zararın Tazminine İlişkin Özel Düzenleme (TBK m. 56).....	55
3. Sözleşmeye Aykırılıktan Doğan Manevi Tazminat (TBK m. 114/II ve TBK m. 112)	57
4. Diğer Özel Düzenlemeler	59
a. Türk Medeni Kanunu'nda ve Türk Borçlar Kanunu'nda Yer Alan Özel Hükümler	59
b. Diğer Kanunlarda Yer Alan Özel Düzenlemeler.....	65
II. Amerikan Hukukunda Manevi Tazminat Talep Edilebilen Hâller	72
A. Bedensel Zarara Neden Olan Haksız Fiillerde Uğranılan Acı ve Elemin Tazmini.....	73
B. Kişiye Acı ve Elem Vermeyen Bedensel Müdahalelerde Uğranılan Manevi Zararın Tazmini	77

C. Bedensel Bütünlüğe Müdahale Oluşturmayan Haksız Fiillerde Uğranılan Manevi Zararın Tazmini	78
D. Ölümden Önce Uğranılan Manevi Zararın Tazmini	83
E. Ölen Kişinin Yakınlarının Uğradığı Manevi Zararın Tazmini	85
F. Aile Birliği Zararının Bir Unsuru Olan Ortak Hayatın Kaybından Dolayı Uğranılan Manevi Zararın Tazmini	88
G. Sözleşmeye Aykırılık Sonucu Uğranılan Manevi Zararın Tazmini	90

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MANEVİ ZARARIN GİDERİMİ VE MANEVİ TAZMİNATIN BELİRLENMESİ

I. Manevi Zararın Giderim Biçimleri	93
A. Türk Hukukunda Manevi Zararın Giderim Biçimleri	94
1. Manevi Tazminat	94
2. Manevi Zararın Diğer Giderim Biçimleri	96
a. Tespit Kararı	97
b. Düzeltmenin veya Kararın Üçüncü Kişilere Bildirilmesi ya da Yayınlanması	98
c. Kınama Kararı ve Bu Kararın Yayınlanması	99
d. Manevi Tazminatın Bir Üçüncü Kişiye Ödenmesi	100
e. Sembolik Tazminat	101
f. Davacıdan Özür Dilenmesi	102
B. Amerikan Hukukundaki Durum	102
1. Tazminatın Parasal Olarak Belirlenmesi Kuralı	103
2. Manevi Zararın Diğer Giderim Biçimlerine Benzer Yaptırımlar	104
II. Manevi Tazminatın Nakden Belirlenmesinde Yöntemler	107
A. Türk Hukukunda Öngörülen Yöntemler	108
1. Uygun Bir Miktar Paranın Manevi Tazminat Olarak Belirlenmesi	108
2. Yargı Uygulaması	111
3. Öğretide İleri Sürülen Yöntemler	114
a. Klasik Yöntem: Somut Olayın Özelliklerini Değerlendirme Yöntemi	114
b. Emsal Karar Karşılaştırma Yöntemi	115

c. Tarife Yöntemi	116
d. İki Aşamalı Yöntem	117
e. Ekonomik Analiz Yöntemi.....	117
B. Amerikan Hukukunda Öngörülen Yöntemler	118
1. Acının Yaşandığı Süreye Göre Manevi Tazminatın Belirlenmesi Yöntemi	119
2. Altın Kural Yöntemi	122
3. Hâkimin Jürinin Belirlediği Manevi Tazminat Tutarına Müdahale Etmesi Yöntemi	123
4. Manevi Tazminata Üst Sınır Konulması Yöntemi.....	124
5. Tarife Yöntemi.....	126
C. Yöntemlerin Değerlendirilmesi.....	126
D. İki Sistem Arasındaki Farklılıkların Değerlendirilmesi	130
SONUÇ	135
KAYNAKÇA	139

KISALTMALAR LİSTESİ

3d.Cir.	United States Court of Appeals for the Third Circuit
A.2d	Atlantic Reporter Second Series
ABD	Ankara Barosu Dergisi
ABGB	Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch
AD	Adalet Dergisi
ADAC	Allgemeiner Deutscher Automobil-Club
AkdHFD	Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
Ala.	Alaska
ALI	American Law Institute
ALR	American Law Reports
AMKYUHK	6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun
Art.	Artikel / Article
AÜHFD	Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
BATİDER	Banka ve Ticaret Hukuku Araştırmaları Dergisi
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch
Bkz. / bkz.	Bakınız
bs.	bası
C.	Cilt
Cal.2d	California Reports Second Series
Cal.Rptr.	California Reporter
CC	Code civil
CMK	5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu
Corp.	Corporation
D.C.Cir.	United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit

DEÜHFD	Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
dn.	dipnot
D.N.J.	District of New Jersey
DÜHFD	Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
eBK	818 sayılı Borçlar Kanunu
Ed./Eds.	Editör/Editörler
E.D.La.	Eastern District of Louisiana
E.D.Mich.	Eastern District of Michigan
E.D.Pa.	Eastern District of Pennsylvania
eMK	743 sayılı Türk Kanunu Medenisi
EÜHFD	Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
F.2d	Federal Reporter Second Series
F.3d	Federal Reporter Third Series
Fla.	Florida
FSEK	5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
F.Supp.	Federal Supplement
F.Supp.2d	Federal Supplement Second Series
GÜHFD	Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
GÜSBE	Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
HD	Hukuk Dairesi
HGK	Hukuk Genel Kurulu
HMK	6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
Ill.2d	Illinois Reports Second Series
Ill.Dec.	Illinois Decisions
Inc.	Incorporated
Ind.	Indiana
Iss.	Issue
İÜHFM	İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
İÜSBE	İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İYUK	2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu
İzmBD	İzmir Barosu Dergisi
JAMA	Journal of the American Medical Association

Kamu-İş	Kamu-İş (İş Hukuku ve İktisat) Dergisi
Kan.	Kansas
La.	Louisiana
La.Ct.App.	Louisiana Court of Appeals
L.Ed.	Lawyer's Edition
L.Ed.2d	Lawyer's Edition Second Series
LLC	Limited Liability Company
m.	madde
MHAD	Mukayeseli Hukuk Araştırmaları Dergisi
Mich.Ct.App.	Michigan Court of Appeals
MÜHFHAD	Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi
N.	Kenar notu
Nakl.	Naklen
N.D.Ill	Northern District of Illinois
N.E.2d	North Eastern Reporter Second Series
Neb.	Nebraska
N.H.	New Hampshire
N.J.Super.Ct.	New Jersey Superior Court
N.M.	New Mexico
no.	number
N.W.2d	North Western Reporter Second Series
N.Y.2d	New York Reports Second Series
N.Y.S.2d	West's New York Supplement Second Series
OR	Obligationenrecht
P.2d	Pacific Reporter Second Series
P.3d	Pacific Reporter Third Series
Pa.	Pennsylvania
Pa.Super.Ct.	Pennsylvania Superior Court
s.	sayfa
S.	Sayı
S.Ct.	Supreme Court Reporter

XIV

S.E.2d	South Eastern Reporter Second Series
SMK	6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu
So.2d	Southern Reporter Second Series
S.W.	South Western Reporter
S.W.2d	South Western Reporter Second Series
TAAD	Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBBD	Türkiye Barolar Birliği Dergisi
TBK	6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
Tex.	Texas
Tex.App.	Texas Court of Appeals
Tex.Civ.App.	Texas Court of Civil Appeals
TL	Türk Lirası
TMK	4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TTK	6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
U.S.	United States Reports
USC	United States Code
USD	United States Dollar
UVG	Bundesgesetz über die Unfallversicherung
UVV	Verordnung über die Unfallversicherung
v.	versus
vb.	ve benzeri
vd.	ve devamı
Vol.	Volume
vs.	vesaire
Wis.2d	Wisconsin Reports Second Series
WL	Westlaw
WTA	Willingness to Accept
WTP	Willingness to Pay
W.Va.	West Virginia
Y.	Yıl
YD	Yargıtay Dergisi
ZGB	Zivilgesetzbuch